

Sygn. akt I C 2375/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 lutego 2021 roku

Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Leszek Kawecki

Protokolant: Agnieszka Wodzińska

po rozpoznaniu w dniu 3 lutego 2021 roku w Dzierżoniowie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) *Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.*

przeciwko *A. G.*

o zapłatę kwoty 16 844,90 zł

I/ zasądza od pozwanego *A. G.* na rzecz strony powodowej (...) *Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.* kwotę **16 844,90 zł** (szesnaście tysięcy osiemset czterdzieści cztery złote dziewięćdziesiąt groszy) z odsetkami umownymi za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 listopada 2019 roku do dnia zapłaty;

II/ zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę **4 617 zł** tytułem zwrotu kosztów procesu z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

Sygn. akt *I C 2375/19*

UZASADNIENIE

Strona powodowa (...) *Spółka Akcyjna z siedzibą w B.* wniosła o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym i orzeczeniem nim, że pozwany *A. G.* winien zapłacić na jej rzecz kwotę 16 844,90 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 1 listopada 2019 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych, w tym kosztami zastępstwa procesowego, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia.

W uzasadnieniu pozwu podała, że pozwany poprzez podpisanie weksla dnia 21 listopada 2018 r. zobowiązał się do zapłaty w dniu 31 października 2019 r. kwoty wskazanej na wekslu w wysokości 16 844,90 zł. Dlatego w dniu 1 października 2019 r. wezwała go do wykupu weksla, jednak do dnia sporządzenia pozwu pozwany nie dokonał żadnej wpłaty. Podała też, że weksel został wystawiony przez pozwanego na zabezpieczenie zwrotu całego zadłużenia z tytułu pożyczki udzielonej przez nią na podstawie umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 21.11.2018 r. Na dochodzoną pozvem należność składa się zaś: suma pozostałych do zapłaty rat pożyczki oraz należne maksymalne odsetki za opóźnienie liczone zgodnie z art. 481 § 2¹ k.c. za każdy dzień opóźnienia w płatności każdej z rat. Pozwany podpisując własnoręcznie kalendarz spłat, znał doskonale wysokość swojego zobowiązania i termin spłaty. Granice wypełnienia weksla określa natomiast deklaracja wekslowa załączona do niniejszego pozwu, którą pozwany również podpisał. Wskazała również, że roszczenie stało się wymagalne w dniu 01.11.2019 r., w związku z powyższym termin

przedawnienia w niniejszej sprawie jeszcze nie upłynął. W wykonaniu dyspozycji art. 187 § 1 pkt 3 k.p.c. podała też, że podjęła bezskuteczną próbę pozasądowego rozwiązania sporu, poprzez wezwanie pozwanego do dobrowolnego spełnienia świadczenia pismem z dnia 01.10.2019 r.

Po stwierdzeniu braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym (z dokumentów dołączonych do pozwu nie wynikało, by strona powodowa mogła żądać odsetek umownych za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie) i uzyskaniu od strony powodowej – na skutek wezwania z dnia 19.12.2019 r. – odpisu umowy pożyczki zawartej z pozwanym, na podstawie której w dniu 21 listopada 2018 r. został wystawiony weksel, nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym wydanym dnia 21 stycznia 2020 r. Sąd uwzględnił powództwo w całości.

Od powyższego nakazu zapłaty pozwany złożył sprzeciw, zaskarżając go w całości oraz wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej na jego rzecz kosztów procesu. W pierwszej kolejności wskazał, że nie odebrał wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksła, tym samym kwestionuje fakt skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki. Następnie zakwestionował roszczenie główne co do kwoty 9 000 zł, jako ustalonej celem obejścia prawa, która to kwota obejmowała: opłatę przygotowawczą 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne 7 771 zł i wynagrodzenie za „udzielenie pożyczki” 1 100 zł. Kwota powyższa, określona jako koszty pożyczki, zdaniem pozwanego jest w istocie odsetkami, co narusza przepisy ustawy „antylichwiarskiej” i przepisy ustawy o kredycie konsumenckim odnośnie do maksymalnych odsetek.

Po skierowaniu sprawy na rozprawę, w piśmie przygotowawczym z dnia 23 października 2020 r., stanowiącym odpowiedź na sprzeciw, strona powodowa najpierw wskazała, że wniosła pozew na podstawie podpisanego przez pozwanego weksła i nie miała obowiązku wykazywać w pozwie treści stosunku podstawowego, który weksel zabezpiecza. Nie miała także obowiązku załączać umowy ani deklaracji wekslowej. Zobowiązanie wekslowe jest bowiem zobowiązaniem abstrakcyjnym, także w wypadku weksła gwarancyjnego. Dochodzący roszczenia z weksła winien jedynie legitymować się dokumentem wekslowym. Pozostaje to zdaniem powodowej Spółki w zgodzie z poglądem, iż przesłanką skutecznego ukształtowania wierzytelności wekslowej z weksła in blanco jest jedynie jego uzupełnienie w taki sposób, aby odpowiadał wymaganiom z art. 1 lub art. 101 prawa wekslowego. Weksel natomiast został wypełniony w sposób prawidłowy - zgodnie z deklaracją wekslową, która uprawniała do wypełnienia weksła, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie pożyczki przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, na kwotę wymagalnego zobowiązania pozwanego. Zaznaczyła też, że w procesie wekslowym dowód przeciwny, a więc nieistnienia wierzytelności, zostaje przerzucony na dłużnika, a to w związku z domniemaniem istnienia wierzytelności, które powstało na skutek wystawienia i wydania weksła. W dalszej kolejności wskazała, że zgodnie z pkt. 8 ust. 1 umowy zawartej między stronami mogła wypowiedzieć umowę z 30-dniowym terminem wypowiedzenia, w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie pożyczki przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Weksel więc został prawidłowo przedstawiony do zapłaty pismem zatytułowanym „Wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksła” i nie został wykupiony w terminie. W dacie wypowiedzenia umowy miała zatem roszczenie o zapłatę kwot stanowiących sumę kwoty niespłaconej pożyczki (16 820 zł) oraz umownych odsetek obliczonych na podstawie pkt. 4 ust. 1 umowy (24,90 zł). Kwota odsetek została obliczona przy wzięciu pod uwagę liczby dni opóźnienia spłaty poszczególnych rat pożyczki w stosunku do terminów uzgodnionych w kalendarzu spłat. Odsetki umowne nie przekraczają stopy odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ k.c. W dniu zawarcia umowy z pozwanym odsetki za opóźnienie wynosiły zaś 14,00% w skali roku.

W dalszej kolejności strona powodowa wskazała, iż umowa zawarta z pozwanym nie zawierała klauzul niedozwolonych bądź sprzecznych z zasadami współżycia społecznego. Całkowity koszt pożyczki wynosił 11 880 zł i na tę kwotę składały się następujące koszty: 129 zł (opłata przygotowawcza), 7 771 zł (prowizja), 1 100 zł ((...)) oraz odsetki umowne. Każdy z tych kosztów związany jest z określonymi uprawnieniami i czynnościami jej jako pożyczkodawcy. Odsetki umowne stanowią umowne wynagrodzenie za korzystanie przez pożyczkobiorcę z jej środków finansowych w

okresie, w jakim pożyczkobiorca ma prawo dysponować środkami pieniężnymi pożyczkodawcy. Pożyczka udzielona pozwanemu została oprocentowana według stałej stopy procentowej w wysokości 9,87% w skali roku i mieściła się w ramach maksymalnej wysokości odsetek określonej w art. 359 § 2¹ k.c. Wskazała, że koszty zawarte w umowie pożyczki nie przekraczają limitu pozadodatkowych kosztów kredytu określonych w ustawie o kredycie konsumenckim. Ponadto naliczone w umowie pożyczki koszty pozaodsetkowe nie są dochodem, a jedynie przychodem powodowej Spółki, a na ich wysokość wpływają zarówno jej koszty stałe (takie jak koszty opodatkowania podatkiem CIT kosztów pozaodsetkowych pożyczki, koszt wynagrodzenia pośrednika finansowego oraz koszty pozyskania kapitału), jak i ryzyko związane z jej udzieleniem (wysokie prawdopodobieństwo ogłoszenia upadłości konsumenckiej przez pożyczkobiorców bądź bezskuteczności egzekucji komorniczych). Opłata przygotowawcza naliczana jest jako koszt związany z przygotowaniem umowy, w tym zgromadzeniem koniecznych dokumentów i dokonaniem weryfikacji zdolności kredytowej pożyczkobiorcy, uruchomieniem środków. Koszty opłaty zostały skalkulowane tak, że odpowiadają rzeczywistym poniesionym przez nią kosztom wykonania w/w czynności i nie sposób uznać, zdaniem strony powodowej, aby była kwotą wygórowaną. Prowizja stanowi zaś wynagrodzenie za fakt udzielenia pożyczki pożyczkobiorcy, zobowiązanie pożyczkobiorcy do pokrycia powyższych kosztów co do zasady nie jest niedozwolone. W kwestii opłaty za tzw. (...) wskazała, iż skorzystanie przez pozwanego z tej usługi było fakultatywne i następowało na wniosek w momencie wnioskowania o udzielenie pożyczki. Pozwany jako osoba pełnoletnia i posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych sam zdecydował o objęcie go (...). Zgodnie z umową pożyczki pożyczkobiorca który zdecydował się na wybór (...) jako elementu umowy pożyczki ma też do dyspozycji dodatkowe udogodnienia, w tym możliwość skorzystania z odroczenia bądź obniżenia rat pożyczki, po spełnieniu określonych warunków. W tym stanie rzeczy, zdaniem strony powodowej, brak jest podstaw do przyjęcia, iż opłata z tytułu (...) była nieuzasadniona czy też rażąco wygórowana.

Powodowa Spółka podała też, że zgodnie ze stanowiskiem judykatury, dysproporcja między wartością określonych w umowie wzajemnych świadczeń stron nie stanowi dostatecznej przesłanki uznania umowy za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego. Judykatura przyjmuje ponadto, że do uznania umowy za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego może prowadzić nie każde, a jedynie skrajne naruszenie zasady równości stron. Zgodnie zaś z obowiązującymi od 11 marca 2016 r. przepisami, pozaodsetkowe koszty kredytu to wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek (art. 5 pkt 6a u.k.k.). Jednocześnie wprowadzone zostały przepisy określające maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. Biorąc powyższe pod uwagę, przewidziane w zawartej z pozwanym umowie pożyczki koszty kredytu w postaci opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia prowizyjnego oraz wynagrodzenia z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...) podlegały i mieściły się w ustawowym limicie przewidzianym przez ustawodawcę. W tym kontekście zupełnie niezrozumiałym jest pominięcie przez pozwanego przywołanych ograniczeń ustawowych w kontekście zawartej pomiędzy stronami umowy pożyczki. Powołując się na judykaturę strona powodowa podniosła, że nakładając w ustawie o kredycie konsumenckim na pożyczkodawcę szereg obowiązków, ustawodawca nie wprowadził jednak wymogu specyfikowania, w jaki sposób wyliczona została pobierana prowizja czy też inne rodzaje wynagrodzenie, poprzez wyliczenie konkretnych kosztów jakie mają pokryć, określenie ryzyka, jakie ma zabezpieczać czy też wreszcie planowanego zysku. Skoro więc sam ustawodawca w celu ochrony konsumentów zdefiniował pojęcie nadmiernych kosztów pozaodsetkowych kredytu wskazując, że nie należą się one w części przekraczającej maksymalne koszty pozaodsetkowe kredytu obliczone w sposób wskazany w art. 36a u.k.k. lub całkowitą kwotę kredytu, to tym samym co do zasady należy przyjąć, że koszty mieszczące się we wskazanych tutaj ramach interesów konsumenta chronionych ustawą skutkują koniecznością uznania za chybiony zarzut naruszenia art. 58 k.c. w zw. z art. 359 k.c.

Ustosunkowując się do powyższego stanowiska strony powodowej, w piśmie przygotowawczym z dnia 11 stycznia 2021 r. pozwany, reprezentowany już przez zawodowego pełnomocnika, podniósł, że umowa pożyczki nr (...) została zawarta przez powodową Spółkę w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej z nim jako konsumentem. W stosunkach między pożyczkodawcą a pożyczkobiorcą będącym konsumentem istnieje zaś szereg przepisów przewidujących ochronę konsumenta, takich jak przepisy o odsetkach maksymalnych (359 k.c.), o klauzulach abuzywnych czy pozaodsetkowych kosztach kredytu (art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim). Pomimo, iż podstawą dochodzenia roszczeń jest weksel, w stosunkach między pożyczkodawcą a pożyczkobiorcą będącym konsumentem sąd zobowiązany

jest z urzędu do badania postanowień umowy, stanowiącej podstawę wydania weksla, pod względem między innymi niedozwolonych postanowień umownych (tak stanowisko (...) wyrażone w wyroku z dnia 13 września 2018 r., sygn. akt C-176/17). Koniecznością zapewnienia ochrony konsumentowi przed stosowaniem przez silniejszego przedsiębiorcę, profesjonalnie działającego w obrocie, postanowień kształtujących prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, ustawodawca wprowadził regulacje prawne chroniące konsumenta. Są nimi m.in. przepisy o niedozwolonych postanowieniach umownych. Stosownie do art. 385¹ § 1 k.c., aby dane postanowienie umowne mogło być uznane za niedozwolone musi spełniać łącznie cztery przesłanki, a to: 1) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, 2) ukształtowane przez postanowienie prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, 3) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta, 4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron. Nie ulega wątpliwości, zdaniem pozwanego, że w przedmiotowej sprawie została spełniona pierwsza z wymienionych przesłanek uznania postanowienia umownego za niedozwolone. Postanowienia zawartej umowy nie były uzgadniane indywidualnie z nim jako konsumentem, a nie miał on żadnego rzeczywistego wpływu na treść zawieranej umowy, gdyż zostały umieszczone w gotowym wzorcu umownym, który nie podlegał negocjacom. Z kolei druga i trzecia z przesłanek uznania postanowienia umownego za niedozwolone muszą zachodzić równocześnie. Powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazał, że przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - należy rozumieć wprowadzanie do wzorca klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową stron tego stosunku; rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza zaś nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków stron, wynikających z umowy, na niekorzyść konsumenta. Chodzi zatem o zachwianie równowagi kontraktowej wyrażające się w tym, że kontrahent konsumenta zastrzega dla siebie nadmierne korzyści lub uprzywilejowaną pozycję, wyraźnie i w znacznym stopniu przewyższające korzyści uzyskane przez konsumenta lub pod innym względem znacznie pogarszające sytuację konsumenta. W związku z tym wysokość opłat, których dochodzi strona powodowa ponad kwotę kapitału pożyczki i odsetek, jest wygórowana, a kwestionowane przez niego w tym zakresie postanowienia umowy są nieważne, jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, czyli w niniejszej sprawie z zasadami uczciwości, co ogranicza w tym zakresie zasadę swobody umów zgodnie z art. 353¹ k.c. w związku z art. 58 § 2 i 3 k.c. Niedopuszczalną jest sytuacja, kiedy jedna ze stron wykorzystując swoją pozycję profesjonalisty kształtuje wzorec umowy w taki sposób, że wprowadza do niego konstrukcję prawną, która prowadzi do pokrzywdzenia konsumenta. Strona powodowa narzuciła zaś jemu zawyżony taryfikator opłat kierując się wyłącznie własnym interesem. Określenie takich opłat w umowie pożyczki jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c. i art. 353¹ k.c. oraz art. 5 k.c. i stanowi obejście przepisu art. 359 § 2 k.c. Znamienne jest, że choć otrzymał kwotę 9 000 zł, już w momencie otrzymania tej kwoty zaciągnął dług na kwotę 20 880 zł. Być może i pozaodsetkowe koszty kredytu konsumentckiego mieszczą się w limitach określonych ustawą o kredycie konsumenckim, jednak fakt ten nie pozwala pomijać ograniczeń wyznaczonych przepisem art. 353¹ k.c. Pozwany podniósł, że powodowa Spółka co prawda w piśmie procesowym z dnia 23 października 2020 r. wyjaśniła, w jaki sposób dokonywała naliczenia pozaodsetkowych kosztów kredytu, to jednak wyjaśnienia te nie są w żadnej mierze wiarygodne. Ponadto nie oferuje ona ani jednego dowodu na potwierdzenie swoich twierdzeń, co w świetle art. 6 k.c. sprawia, że nie sprostала obowiązkowi udowodnienia faktów, z których wywodzi skutki prawne.

Zdaniem pozwanego, faktycznie nie spłacił on w całości zaciągniętego zobowiązania w wyznaczonym terminie, więc stronie powodowej należy się jego zwrot. Zwrot ten może jednak dotyczyć wyłącznie kwoty kapitału pożyczki i odsetek umownych od kapitału, które nie przekraczają odsetek ustawowych. Biorąc pod uwagę, że kapitał pożyczki wynosił 9 000 zł, zaś odsetki od kapitału, przyjmując oprocentowanie umowne 9,87 % w skali roku na 36 miesięcy, wynoszą 1 434,80 zł, to łączna kwota jego zobowiązania wynosi 10 434,80 zł. Ponieważ uiścił już kwotę 4 060 zł, do zapłaty pozostaje kwota 6 374,80 zł i tylko takiej kwoty może domagać się strona powodowa. Ustalona zaś w umowie nr (...) z dnia 21.11.2018 r. prowizja, a także wynagrodzenie za „Twój pakiet” i opłata przygotowawcza, stanowią obejście przepisów o odsetkach maksymalnych i godzą w naturę umowy pożyczki, a ich celem jest uzyskanie przez pożyczkodawcę wynagrodzenia nieadekwatnego do spełnionego świadczenia. Mając na uwadze powyższe, wniósł ostatecznie o oddalenie powództwa i zasądzenie od strony powodowej kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Strona powodowa (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. wystawiła weksel in blanco z klauzulą „nie na zlecenie”, podpisany przez pozwanego A. G., jako weksel gwarancyjny zabezpieczający umowę pożyczki gotówkowej nr (...), którą pozwany jako pożyczkobiorca zawarł w dniu 21 listopada 2018 r. z powodową Spółką jako pożyczkodawcą.

W wykonaniu umowy na wskazany przez pozwanego rachunek bankowy została wypłacona kwota 9 000 zł. W umowie tej pozwany zobowiązał się do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy kwoty 20 880 zł tytułem całkowitej spłaty pożyczki. Na kwotę zobowiązania składały się zaś: kwota pożyczki 9 000 zł, opłata przygotowawcza w wysokości 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 7 771 zł oraz odsetki umowne, które pozwany zobowiązany był ponieść w związku z umową, określone w pkt. 1 ust. 2 umowy. Dodatkowo pozwany zdecydował się na zakup usługi (...) za kwotę 1 170 zł. Całkowita kwota do zapłaty miała zostać spłacona w 36 ratach po 580 zł każda, do 1. dnia każdego miesiąca, począwszy od stycznia 2019 r., co wynikało z pkt. 2 ust. 1 umowy, a także harmonogramu spłat stanowiącego jej integralną część, bowiem kwota zobowiązania stanowi sumę rat w nim wyszczególnionych.

Zgodnie z pkt 8 ust. 1a umowy, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania, pożyczkodawca mógł wezwać pożyczkobiorcę do zapłaty na piśmie, na adres wskazany we wniosku kredytowym; zobowiązany był do zachowania 30 -dniowego okresu wypowiedzenia umowy. Pozwany natomiast zalegał z płatnością rat za co najmniej dwa miesiące, wobec czego powodowa Spółka pismem z dnia 2 września 2019 r. wezwała go do spłaty zaległości, wyznaczając 7-dniowy termin do zapłaty, pod rygorem wypowiedzenia pożyczki. Pismo to zostało wysłane na adres pozwanego podany w umowie, za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego Poczta Polska SA listem poleconym, tak że mógł on zapoznać się z jego treścią. Pozwany nie zaprzeczył, że otrzymał w/w pismo.

Wobec bezskuteczności powyższego wezwania, na podstawie pkt. 8 ust. 2 umowy, pismem z dnia 1 października 2019 r. zatytułowanym „Wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla” powodowa Spółka postawiła pożyczkę w stan wymagalności i naliczyła należne jej zgodnie z umową kwoty. Pismo to zostało również wysłane na adres pozwanego podany w umowie, za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego Poczta Polska SA listem poleconym, tak że mógł zapoznać się on z jego treścią. Pozwany jednak zaprzeczył, że otrzymał w/w pismo.

Pozwany do dnia wypowiedzenia umowy wpłacił na rzecz strony powodowej kwotę 4 060 zł. Zalega zatem z zapłatą kwot stanowiących sumę niespłaconych rat pożyczki (16 820 zł) oraz kwoty odsetek dziennych za opóźnienie spłat poszczególnych rat, naliczonych na podstawie pkt. 4 ust. 1 umowy, w kwocie 24,90 zł. Kwota odsetek została obliczona przy wzięciu pod uwagę liczby dni opóźnienia spłaty poszczególnych rat pożyczki w stosunku do terminów uzgodnionych w harmonogramie spłat, jako odsetki maksymalne za opóźnienie określone w art. 481 § 2¹ k.c.

Dowody: odpisy: umowy pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 21 listopada 2018 roku, harmonogramu spłat z dnia 21 listopada 2018 roku i deklaracji wekslowej wystawcy weksla

z dnia 21 listopada 2018 roku; weksel z dnia 21 listopada 2018 roku na kwotę 16 844,90 zł; karta klienta numer umowy (...) dotycząca pozwanego wraz z załącznikami; kserokopie: ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 2 września 2019 roku i wypowiedzenia umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla z dnia 1 października 2019 roku, potwierdzeniem nadania i informacją ze strony internetowej Poczty Polskiej - śledzenie przesyłek.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne w całości.

Należy przede wszystkim zauważyć, że pozwany podpisał weksel z dnia 21 listopada 2018 r., w którym zobowiązał się do zapłaty na rzecz strony powodowej w dniu 31 października 2019 r. kwoty 16 844,90 zł. Weksel ten został wystawiony na zabezpieczenie zwrotu udzielonej przez stronę powodową pozwanemu pożyczki gotówkowej na podstawie umowy nr (...) z dnia 21 listopada 2018 r. Pismem z dnia 1 października 2019 r. powodowa Spółka wypowiedziała zaś powyższą

umowę pożyczki z zachowaniem terminu 30 dni, w związku z poważnym naruszeniem przez pozwanego postanowień umowy poprzez nieregulowanie zobowiązań w terminie i wezwała go do wykupu weksla. Jednocześnie wezwała pozwanego do natychmiastowej zapłaty kwoty 16 844,90 zł, na którą składały się:

- kwota niespłaconej pożyczki – 16 820 zł,

- umowne odsetki z tytułu braku spłaty rat w terminie za każdy dzień zwłoki – 24,90 zł.

Strona powodowa dochodziła zatem w niniejszej sprawie zobowiązania wekslowego. Zobowiązanie takie ma charakter samodzielny i abstrakcyjny. Podkreślić przy tym należy, że to na stronie powodowe ciążył obowiązek wskazania okoliczności faktycznych uzasadniających istnienie wierzytelności zabezpieczonej wekslem i jej wysokości, a także wskazanie dowodów na ich poparcie. Powodowa Spółka wywiązała się z tych obowiązków.

Zgodnie zaś z pkt. 8 ust. 1 przedmiotowej umowy mogła ona wypowiedzieć ją z 30-dniowym terminem wypowiedzenia, w przypadku gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie pożyczki przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Jak wynika z karty klienta, pozwany zaprzestał regularnej spłaty rat, tak że zalegał z zapłatą co najmniej dwóch rat wymagalnych, wobec czego pismem z dnia 02.09.2019 r. wezwała pozwanego do spłaty zaległości, wyznaczając mu 7-dniowy termin do zapłaty, pod rygorem wypowiedzenia pożyczki. Pismo zostało wysłane na adres pozwanego podany w umowie, za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego Poczta Polska SA listem poleconym, tak że pozwany mógł zapoznać się z jego treścią. Wobec bezskuteczności wezwania, na podstawie pkt. 8 ust. 2 umowy, pismem z dnia 01.10.2019 r. zatytułowanym „Wypowiedzenie umowy pożyczki wraz z wezwaniem do wykupu weksla”, postawiła ona pożyczkę w stan wymagalności i naliczyła należne jej zgodnie z umową kwoty. Pismo to również zostało wysłane na adres pozwanego podany w umowie, za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego Poczta Polska SA listem poleconym, tak że pozwany mógł zapoznać się z jego treścią. Przy czym dowód z książki nadawczej strony powodowej pozwala na przyjęcie domniemania faktycznego doręczenia przesyłki adresatowi (art. 231 k.p.c.). Domniemanie doręczenia przesyłki rejestrowanej, wynikające z dowodu jej nadania, może być natomiast przez adresata obalone tylko przez wykazanie, że nie miał możliwości zapoznania się z zawartym w niej oświadczeniem woli (tak wyrok SN z dnia 17 marca 2010 r., II CSK 454/09, OSNC 2010, nr 10, poz. 142). Dodatkowo strona powodowa przedstawiła dwa wydruki ze strony internetowej (...) z których wynika, że przesyłka zawierająca „Ostateczne wezwanie do zapłaty” doręczona została pozwanemu 09.09.2019 r., zaś przesyłka zawierająca „Wypowiedzenie umowy pożyczki” została nadana na wskazany w umowie adres pozwanego 02.10.2019 r.

Należy też zauważyć, że ostatecznie i sam pozwany nie zakwestionował istnienia zobowiązania. Potwierdził bowiem, że faktycznie nie spłacił w całości zaciągniętego zobowiązania w wyznaczonym terminie, więc stronie powodowej należy się „jej” zwrot. Zwrot ten, jego zdaniem, może jednak dotyczyć wyłącznie kwoty kapitału pożyczki i odsetek umownych od kapitału, które nie przekraczają odsetek ustawowych. Biorąc pod uwagę, że kapitał pożyczki wynosił 9 000 zł, zaś odsetki od kapitału, przyjmując oprocentowanie umowne 9,87 % w skali roku na 36 miesięcy, wynoszą 1 434,80 zł, to łączna kwota jego zobowiązania wynosi 10 434,80 zł. Ponieważ uiścił już kwotę 4 060 zł, do zapłaty pozostaje kwota 6 374,80 zł i tylko takiej kwoty może domagać się strona powodowa. Natomiast ustalone w umowie: opłata przygotowawcza, prowizja, a także wynagrodzenie za „Twój pakiet”, jego zdaniem, stanowią obejście przepisów o odsetkach maksymalnych i godzą w naturę umowy pożyczki, a ich celem jest uzyskanie przez pożyczkodawcę wynagrodzenia nieadekwatnego do spełnionego świadczenia. W tej sytuacji niezrozumiałe jest jednak ostateczne stanowisko pozwanego, który wnosił o oddalenie powództwa w całości, a nie tylko ponad wskazaną wyżej kwotę 6 374,80 zł.

Zdaniem natomiast Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę, nie można uznać, że postanowienia umowy pożyczki co do opłaty przygotowawczej, wynagrodzenia prowizyjnego i wynagrodzenia „za udzielenie pożyczki” są prawnie nieskuteczne. Przepis art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. nie dopuszcza możliwości uznania za klauzulę niedozwoloną postanowień określających główne świadczenia stron, w tym ceny i wynagrodzenia, gdy zostały one sformułowane w sposób jednoznaczny. Zgodnie z zasadą transparentności i przy poszanowaniu zasady autonomii woli stron,

należy uznać, że reguły ochrony interesów konsumenta powinny ustąpić wobec jednoznacznie określonego zamiaru stron co do ukształtowania tych podstawowych elementów zobowiązania. Ograniczenie zakresu zastosowania tej przesłanki negatywnej odpowiada przekonaniu, że każdy podmiot zawierający umowę, także konsument, powinien mieć świadomość wiążącego charakteru takiej przedmiotowo istotnej klauzuli nawet, wtedy, gdy ta jest dla niego rażąco niekorzystna, jeżeli brak wątpliwości, co do skutku prawnego zamierzonego przez strony. W niniejszej sprawie pożyczkodawca w sposób czytelny i zrozumiały zawarł w umowie nie tylko sam obowiązek uiszczenia tych należności, ale również wprost, na pierwszej stronie umowy z dnia 21 listopada 2018 r. - w części B - wypunktował dane dotyczące pożyczki (k. 23 akt). Precyzyjnie określono wszelkie koszty kredytu (k. 24 akt). W umowie pożyczki pozwany zobowiązał się do zapłaty na rzecz pożyczkodawcy kwoty 20 880 zł tytułem całkowitej kwoty zapłaty (określona została w tabeli - w części B). Na kwotę zobowiązania składała się kwota udzielonej pożyczki w wysokości 9 000 zł, opłata przygotowawcza w wysokości 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 7 771 zł i wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...) w kwocie 1 100 zł. Kwota zobowiązania miała zostać spłacona w 36 równych ratach po 580 zł każda, w terminach wskazanych w harmonogramie spłat stanowiącym załącznik do umowy. Nie można wobec takiej treści umowy z 21 listopada 2018 r. twierdzić, że nie była ona uzgodniona indywidualnie z pozwanym jako konsumentem. Dopuszczalność zastrzeżenia takich należności w umowie kredytu konsumenckiego wynika z przewidzianej w art. 353¹ k.c. zasady swobody umów i nie można z góry wyłączyć prawa stron do zamieszczenia tego rodzaju postanowień. Istotne jest, aby opłata wraz z prowizją nie powodowała nadmiernego obciążenia konsumenta pozaodsetkowymi kosztami zawarcia umowy, niezajdującego uzasadnienia w wydatkach poniesionych w związku z przygotowaniem tej umowy i jej realizacji oraz w pokryciu szacowanego nakładu pracy wynikającego z oceny ryzyka niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez kredytobiorcę i konieczności dochodzenia roszczeń na drodze sądowej i egzekucyjnej, które nie mogą być rekompensowane wyłącznie zastrzeżeniem odsetek za opóźnienie. W konsekwencji, sąd każdorazowo w danym przypadku powinien ustalić, czy prowizja nie została zastrzeżona w nadmiernej wysokości - z jednej strony nieproporcjonalnie do rozmiaru korzyści, jakie uzyskuje konsument z tytułu zawarcia umowy, a z drugiej powodując niczym nieuzasadnione przysporzenie po stronie instytucji kredytowej. Oceny tej nie można jednak dokonywać w oderwaniu od przepisów obowiązującej od dnia 11 marca 2016 r. zmiany w ustawie o kredycie konsumenckim. Ustawa w brzmieniu obowiązującym od wyżej wymienionej daty obowiązywała w dacie zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki i postanowienia umowy należało odnieść do tej regulacji.

Powołane przepisy w art. 36a wprowadziły limit wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu zarówno w odniesieniu do określonego okresu spłaty kredytu (ust. 1), jak i limit maksymalny dla całości umowy o kredyt konsumencki (ust. 2). Maksymalna wysokość wspomnianych kosztów jest ustalana, stosownie do art. 36a ust. 1 ustawy, poprzez dodanie dwóch wartości: 25% całkowitej kwoty kredytu oraz 30% całkowitej kwoty kredytu obliczonej stosownie do długości okresu spłaty, przy czym wymieniona wartość 30% obowiązuje dla okresu jednego roku. W praktyce oznacza to, że pozaodsetkowe koszty kredytu nie mogą w skali roku przekroczyć 55% (25% + 30%), w skali 2 lat 85% (25% + 60%), a w każdym wypadku 100% całkowitej kwoty kredytu, stosownie do art. 36a ust. 2 u.k.k. W razie ustalenia przez kredytodawcę, na podstawie umowy o kredyt konsumencki, kwoty pozaodsetkowych kosztów kredytu przekraczającej wartości maksymalne wskazane w art. 36a ust. 1 i 2 u.k.k., konsument jest zobowiązany wyłącznie do zapłaty kwoty odpowiadającej rzeczonym wartościom maksymalnym (art. 36a ust. 3 u.k.k.).

Przedmiotowa umowa pożyczki została zawarta zgodnie z pkt. 1.1 zawartym umowy na okres 36 miesięcy. Kwota pozaodsetkowych kosztów kredytu wynosiła zł (w tym 129 zł opłata przygotowawcza, 7 771 zł wynagrodzenie prowizyjne i 1 100 wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...)). Umowa pożyczki została zawarta na kwotę 9 000 zł. Koszty te w okresie 36 miesięcy nie przekroczyły zatem kwoty 100% kredytu, co oznaczało, że w świetle art. 36a ust. 3 u.k.k. były dopuszczalne. Wartości tych opłat zostały jasno określone w umowie pożyczki, zatem badanie ich pod kątem abuzywności, w chwili kiedy obowiązuje już art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, jest wykluczone. Do kwoty tej należało doliczyć także zastrzeżone w pkt 1 ust. 2 umowy odsetki umowne, w miejsce których, w przypadku zadłużenia przedterminowego pobierano odsetki za opóźnienie za każdy dzień opóźnienia w wysokości rocznej stopy oprocentowania zadłużenia przedterminowego równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie, o których mowa w art. 481 § 2¹ k.c. (pkt 4 ust. 1 umowy pożyczki). Nie można

również stwierdzić, że warunki zaproponowane w treści umowy z dnia 21 listopada 2018 r., przez powodową Spółkę powodowałyby zaprzeczenie skutku prawnego z treści art. 359 k.c. i w istocie skutkowały obejściem przepisów o odsetkach maksymalnych. Z woli ustawodawcy, takie działanie powodowej Spółki jest w pełni dopuszczalne. W dniu zawarcia przedmiotowej umowy obowiązywał już przepis określający maksymalne pozaodsetkowe koszty kredytu, czyli znowelizowany przepis art. 36a u.k.k. Przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości (art. 720 § 1 k.p.c.). Strony mogą się umówić o odpłatny charakter pożyczki w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.), co zresztą w warunkach gospodarki rynkowej należy uznać za normę. Strony mogą umówić się o wysokość odsetek za opóźnienie (art. 481 § 2 k.c.), przy czym maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie – art. 481 § 2¹ k.c.). Reasumując stwierdzić należy, że postanowienie umowy pożyczki obejmujące opłatę przygotowawczą, wynagrodzenie prowizyjne oraz wynagrodzenie z tytułu przyznania na wniosek pożyczkobiorcy (...) było zgodne z cytowaną ustawą o kredycie konsumenckim i wiążące dla stron umowy.

Dlatego też należało zasądzić od pozwanego na rzecz strony powodowej należność główną dochodzoną pozwem wraz z należnymi odsetkami. Z powyższych względów, na podstawie powołanych przepisów, orzeczono jak w punkcie I wyroku.

O kosztach procesu (punkt II wyroku) Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Stosownie do przepisu art. 98 § 3 k.p.c., do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. W świetle wskazanego przepisu do kosztów procesu poniesionych przez stronę powodową należało zaliczyć: opłatę sądową od pozwu w kwocie 1 000 zł, wynagrodzenie adwokackie w kwocie 3 600 zł (§ 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie - Dz.U. z 2015 r., poz. 1800 ze zm.) i opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.